

Vergaderjaar 2019–2020

33 529

Gaswinning

Nr. 696

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 november 2019

Met deze brief informeer ik uw Kamer, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), over enkele onderwerpen met betrekking tot de aanpak van de bovengrondse gevolgen van de aardbevingen door gaswinning in Groningen. Het betreft een advies van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) over toepassing van de NPR, het advies van de commissie waardedaling, toereikende verhuiskostenvergoeding van woningcorporaties, geestelijke verzorging in het aardbevingsgebied en de halfjaarrapportage van de Onafhankelijke Raadsman.

Advies SodM over toepassing NPR

Het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN) ontwikkelt de Nederlandse Praktijk Richtlijn 9998 (NPR). Deze richtlijn wordt bij de versterkingsopgave gebruikt om vast te stellen of een gebouw voldoet aan de norm voor het individueel risico. De sterkte van een gebouw wordt vergeleken met de mogelijke seismische belasting, die samenhangt met de hoogte van de gaswinning. De NEN-webtool kent daartoe drie tijdvakken. NEN heeft mij op 10 april 2019 een brief gestuurd (bijlage 1)¹ waarin NEN aangeeft dat meer houvast gewenst is over hoe bij toepassing van de NPR rekening moet worden gehouden met de veranderende seismische belasting in de tijd, als gevolg van de afbouw van de gaswinning. Vooruitlopend op de aanstelling van het Adviescollege Veiligheid Groningen (ACVG) die is aangekondigd in onze brief van 16 oktober jl. (Kamerstuk 33 529, nr. 695), heb ik deze vraag voorgelegd aan het SodM. Per brief van 10 oktober jl. (bijlage 2)² heeft de Inspecteur-Generaal der Mijnen geadviseerd over de toepassing van tijdvakken in de lopende operatie. Ik neem dit advies over. De Nationaal Coördinator Groningen (NCG) heeft de opdracht gekregen om bij toepassing van de NPR te rekenen met tijdvak 2, zoals verwerkt in de huidige NEN-webtool.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

Adviescommissie waardedaling

Het is mijn voornemen om alle vormen van aardbevingsschade als gevolg van bodembeweging veroorzaakt door gaswinning uit het Groningerveld of de gasopslag te Norg onafhankelijk van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) af te wikkelen. Waardedaling van woningen is een vorm van aardbevingsschade. Om te adviseren over een methode om de schade door waardedaling los van de verkoop te begroten is de adviescommissie waardedaling ingesteld. Op 23 april jl. heb ik het advies van de adviescommissie aan uw Kamer aangeboden (Kamerstuk 33 529, nr. 608). De commissie heeft in dit advies aangegeven dat zij de methode van Atlas voor Gemeenten als de meest geschikte methode ziet voor de waardedalingregeling. De adviescommissie acht geen van de overige methodes geschikt, of op afzienbare termijn bruikbaar te maken voor vergoeding van schade door waardedaling door het IMG. Daarnaast heeft de adviescommissie destijds een aantal waardevolle aanbevelingen gedaan die de contouren van een waardedalingregeling schetsen.

Zoals ik toen aan uw Kamer heb toegezegd is de methode van Atlas voor Gemeenten geactualiseerd naar de peildatum waartoe de adviescommissie aanbeveelt (1 januari 2019)³. De geactualiseerde methode is aan de adviescommissie voorgelegd. Voorts heb ik aan de adviescommissie gevraagd om een advies over de interpretatie van de antwoorden van de Hoge Raad over de prejudiciële vragen inzake waardedaling (ECLI:NL:2019:1278) Als bijlage bij deze brief treft u het advies en de geactualiseerde methode aan (bijlagen 3 en 4)⁴.

De adviescommissie herbevestigt in haar advies dat de Methode van Atlas voor Gemeenten het meest geschikt is. De inzet van de regeling is dat de onzekerheidsmarge bij het vaststellen van de schade in het voordeel van de gedupeerde is. De adviescommissie adviseert hieraan invulling te geven door het percentage waardedaling te verhogen met eenmaal de standaardfout. Dit leidt tot een gemiddeld percentage waardedaling van 4,4%. Dat is een stijging van 0,4% ten opzichte van het eerdere advies. Het percentage is verschillend binnen het aardbevingsgebied, al naar gelang het aantal aardbevingen dat heeft plaatsgevonden (spreiding van 2,7% tot 12,8%). Ook bij het toepassingsgebied oordeelt de adviescommissie dat de onzekerheidsmarge in het voordeel van de gedupeerde dient te zijn. Tevens heeft in opdracht van de adviescommissie een analyse van de WOZ plaatsgevonden waaruit blijkt dat deze niet structureel te laag is vastgesteld (bijlagen 5 en 6)⁵. In zijn antwoorden op prejudiciële vragen komt de Hoge Raad tot de conclusie dat de verplichting tot vergoeding van de waardedaling van gebouwen niet kan worden begroot buiten het geval van verkoop van een woning, omdat nog geen sprake is van een geofysisch stabiele situatie. Ten aanzien daarvan adviseert de adviescommissie dat compensatie voor waardedaling los van de verkoop in 2020 kan plaatsvinden, omdat het besluit tot het versneld stopzetten van de gaswinning van 10 september jl. (Kamerstuk 33 529, nr. 678) leidt tot verminderde seismische risico's. Dit betekent dat de commissie geen belemmering ziet om binnen afzienbare tijd over te gaan tot uitkering van vergoeding van schade door waardedaling. Dit laat onverlet dat zich nieuwe aardbevingen kunnen voordoen die invloed kunnen hebben op de waarde van woningen in het aardbevingsgebied. Indien de waardedaling van woningen als gevolg daarvan substantieel toeneemt dan dienen daarvoor nieuwe voorzieningen getroffen worden, zo oordeelt de adviescommissie. Hiermee geeft de MEZK tevens uitvoering aan mijn

³ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

⁴ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

⁵ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

toezegging in het Algemeen Overleg van 12 september jl. om een schriftelijke reactie op de antwoorden van de Hoge Raad op de prejudiciële vragen over waardedaling van woningen.

Ik omarm de aanbevelingen van de adviescommissie en de daaruit voortvloeiende gevolgen. Het past bij mijn voornemen om mensen zo snel als mogelijk de compensatie voor waardedaling te bieden binnen het publieke domein. Ik stel het advies van de adviescommissie en de geactualiseerde methode ter beschikking aan de Kwartiermaker IMG. Hij kan dit gebruiken bij de vormgeving van zijn werkwijze voor afhandeling van schade als gevolg van waardedaling. Uiteindelijk stelt het IMG een werkwijze vast voor de afhandeling van schade als gevolg van waardedaling. De Kwartiermaker IMG heeft mij laten weten uiterlijk in februari 2020 een werkwijze omtrent vergoeding van schade door waardedaling te zullen publiceren. Zodra de Tijdelijke Wet Groningen in werking treedt gaat de TCMG op in het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG). Gedupeerden kunnen bij het IMG terecht voor alle vormen van aardbevingsschade, waaronder waardedaling.

Toereikende verhuiskostenvergoeding van woningcorporaties

Naar aanleiding van zorgen over verhuiskostenvergoedingen van woningcorporaties aan huurders in Middelstum en ter opvolging van motie van het lid Beckerman c.s. (Kamerstuk 33 529, nr. 682) heeft BZK het initiatief genomen om in overleg te treden met woningcorporaties, NCG en EZK. Hieruit volgt het beeld dat de woningcorporaties voldoen aan de wettelijke vereisten omtrent verhuiskostenvergoedingen. Aanvullend worden in veel gevallen extra vergoedingen geboden, veelal in de vorm van ontzorgingspakketten. Dit betreft maatwerk per woningcorporatie en specifieke omstandigheid van de huurder. De ervaring leert dat het merendeel van de bewoners zich daarin kan vinden. De vergoedingen die het wettelijk vereiste te boven gaan zijn een zaak van huurders en verhuurders. De rol van MBZK hierbij geeft geen garantie dat er een uitkomst wordt bereikt die voor beide partijen acceptabel is. In dat geval staat een gang naar de rechter open. De afspraak is dat de woningcorporaties, BZK, EZK en NCG in gesprek blijven over de brede problematiek die in de regio speelt.

Geestelijke verzorging

Met de motie van het lid Dik-Faber c.s. (Kamerstuk 33 529, nr. 673) heeft uw Kamer verzocht om in overleg met de regio en met het bestuur van het Nationaal Programma Groningen te komen tot een oplossing voor het tekort aan geestelijke zorg. Het onderwerp is onder de aandacht gebracht van het bestuur van het Nationaal Programma Groningen (NPG) waarbij is benadrukt dat geestelijk verzorgers een belangrijke rol kunnen spelen bij de aanpak van de sociale en psychische gevolgen van de aardbevingproblematiek in Groningen. Het NPG laat weten binnen het bestuur de mogelijkheden te bespreken. Hiermee geef ik uitvoering aan deze motie en aan mijn toezeggingen op dit punt in de Algemeen Overleggen van 27 juni en 12 september jl.

Halfjaarrapportage Onafhankelijke Raadsman

De Onafhankelijke Raadsman (OR) brengt twee keer per jaar een rapportage uit over de signalen en klachten die hij heeft ontvangen over de schadeafhandeling en versterking. Als bijlage 3 bij deze brief gaat de onlangs verschenen halfjaarrapportage 2019. De jaarrapportage 2018 van de OR heb ik op 2 april 2019 aan uw Kamer aangeboden (Kamerstuk 33 529, nr. 593).

In de eerste helft van 2019 zijn 47 meldingen bij de OR gedaan. Dat is een daling van ruim 60% ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar: toen ontving de OR 127 meldingen. Ten aanzien van de schadeafhandeling merk ik op dat een aantal onderwerpen die de OR in zijn jaarrapportage 2018 aan de orde stelde sindsdien zijn geadresseerd. In de rapportage van 2018 pleitte de OR voor het inrichten van een schadeproces voor agrarische bedrijven, monumenten en mkb. Inmiddels zijn hiervoor processen ingericht en beschikt de TCMG hiervoor over specifieke expertise. Het aantal experts is onlangs uitgebreid van 5 naar 25. Een aandachtspunt blijft de voortgang van de schadeafhandeling. Op 26 september jl. heb ik uw Kamer uitgebreid geïnformeerd over de voortgang van de schadeafhandeling (Kamerstuk 33 529, nr. 689). TCMG heeft inmiddels ruim 21.000 meldingen afgehandeld en ruim € 100 miljoen aan schadevergoedingen uitgekeerd. Ik blijf de voortgang van de schadeafhandeling nauwgezet volgen en zal uw Kamer hierover periodiek informeren.

Ten aanzien van de versterkingsoperatie wijst de OR op het gebrek aan voortgang. Op 16 oktober jl. hebben de Minister van BZK en ik uw Kamer geïnformeerd over het tempo van de versterkingsopgave (Kamerstuk 33 529, nr. 695). Het tempo is opgevoerd waardoor aan het einde van dit jaar nagenoeg alle adressen met een verhoogd risico (P50) zullen zijn opgenomen. Met de regio worden verdere versnellingsopties verkend.

Tot slot vraagt de OR aandacht voor het gezamenlijk oppakken door de NCG en de TCMG van complexe dossiers waarin zowel schade als versterking aan de orde zijn. Zoals ik uw Kamer heb bericht bij brief van 11 september jl. (Kamerstuk 33 529, nr. 680) is hiermee al een begin gemaakt. De NCG en de TCMG hebben een convenant⁶ gesloten, waarin is afgesproken bij de schadeafhandeling en versterking stapsgewijs steeds meer gezamenlijk op te trekken. Bij de formalisering van de taken voor versterken en schadeafhandeling in de Tijdelijke wet Groningen zal worden voorzien in een regeling voor de gegevensuitwisseling tussen de NCG en het Instituut Mijnbouwschade Groningen.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
E.D. Wiebes

⁶ <https://www.nationaalcoordinatorgroningen.nl/downloads/convenanten/2019/09/11/samenwerkingsconvenant-ncg-en-tcmg>.